

Ára: 2500 Ft

The Hungarian Language

Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor

DEZSŐ JUHÁSZ

Editor

TAMÁS FARKAS

Technical editor

PANNA SZABÓ

Editorial Board

TAMÁS FORGÁCS, KÁROLY GERSTNER,
ISTVÁN HOFFMANN, LÁSZLÓ HONTI, JENŐ KISS,
PÉTER SIPTÁR, ANDRÁS ZOLTÁN

Advisory Board

SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTEK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)

CONTENTS

KOROMPAY, KLÁRA: The 20th-century fate of the Codex of Leuven and the Lamentations of Mary	1
HAADER, LEA: The scribe of the Old Hungarian Lament of Mary: insights from a “biographical object”	7
KOROMPAY, KLÁRA: The Lamentations of Mary and what could be behind it: Remembering the lectures of Dezső Pais	17
CSEHY, ZOLTÁN: Flowers of flowers: The Old Hungarian Lamentations of Mary as a source of inspiration in modern and contemporary poetry	29
SENGA TORU: Notes on the names of the Khwarizmians in medieval Eurasia: The Hungarian word <i>káliz</i> and what surrounds it. Part 1	44
MÁRKUS, ÉVA – BALOGHNÉ NAGY, GIZELLA: Double negation in the German dialect of Deutschpilsen/ Nagyborzsöny	55
E t y m o l o g i e s. FORGÁCS, TAMÁS: Explanations of idioms around <i>kemence</i> ‘oven’. – PESTI, JÁNOS: On the history of the form and meaning of the dialect word <i>szeplőncés</i> ‘freckled’	
T h e h i s t o r y o f l i n g u i s t i c s. KISS, JENŐ: The history of the periodicals Magyar Nyelvőr and Magyar Nyelv between 1905 and 1925	
R e v i e w s. ANDOR, JÓZSEF: Beáta Gyuris ed., Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXXV. Tanulmányok a jelentés tan köréből [Studies in General Linguistics 35: Studies in semantics]. – KUGLER, NÓRA – POMÁZI, BENCE: András Imrényi – Nicolas Mazziotta eds., Chapters of Dependency Grammar. A historical survey from Antiquity to Tesnière	
S o c i e t y n e w s. FARKAS, TAMÁS: The General Assembly of the Society of Hungarian Linguistics closing the year 2023. – ZOLTÁN, ANDRÁS: Attila Hollós (1933–2023). – T. SOMOGYI, MAGDA: László Grétsy (1932–2024). – ANTALNÉ SZABÓ, ÁGNES: Lajos Fülöp (1932–2024). – NAGY L., JÁNOS: Emma Rozgonyiné Molnár is 90	
D a t a o n t h e h i s t o r y o f H u n g a r i a n. SURÁNYI, ANNA: Letters from the correspondence of Tamás Nádasdy and Orsolya Kanizsai	
C o n t r i b u t o r s	

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

120.
ÉVFOLYAM

2024.
1. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST

MAGYAR NYELV 120. ÉVF. 1. SZÁM * 2024.

Felelős szerkesztő
JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztő
FARKAS TAMÁS

Technikai szerkesztő
SZABÓ PANNA

Szerkesztőbizottság
**FORGÁCS TAMÁS, GERSTNER KÁROLY,
HOFFMANN ISTVÁN, HONTI LÁSZLÓ, KISS JENŐ,
SIPTÁR PÉTER, ZOLTÁN ANDRÁS**

Nemzetközi tanácsadó testület
**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTYIN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

KOROMPAY KLÁRA: A Leuveni kódex és az Ómagyar Mária-siralom sorsa a 20. században	1
HAADER LEA: Az Ómagyar Mária-siralom scriptoráról – avagy következtetések egy „biografikus tárgy” nyomán	7
KOROMPAY KLÁRA: Az Ómagyar Mária-siralom és ami körülötte lehetett. Emlékezés Pais Dezső óráira	17
CSEHY ZOLTÁN: Virágnak virága. Az Ómagyar Mária-siralom mint ihletforrás a modern és a kortárs költészetben	29
SENGA TORU: Megjegyzések a hvárezmiek neveihez a középkori Euráziában. A magyar <i>káliz</i> szó és ami körülötte van. 1. rész	44
MÁRKUS ÉVA – BALOGHNÉ NAGY GIZELLA: Kettős tagadás a nagybörzsönyi német nyelvjárásban	55
Szó- és szólamagyarazatok. FORGÁCS TAMÁS: Szólamagyarazatok a <i>kemence</i> tájékról. – PESTI JÁNOS: <i>Szeplőncés</i> tájszavunk alak- és jelentéstörténetéhez	71
Tudománytörténet. KISS JENŐ: A Magyar Nyelvőr és a Magyar Nyelv 1905 és 1925 közötti történetéhez	84
Szemle. ANDOR JÓZSEF: Gyuris Beáta szerk., Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXXV. Tanulmányok a jelentéstan köréből. – KUGLER NÓRA – POMÁZI BENCE: Imrényi, András – Mazziotta, Nicolas szerk., Chapters of Dependency Grammar. A historical survey from Antiquity to Tesnière	87
Társasági ügyek. FARKAS TAMÁS: A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. évet záró közgyűlése. – ZOLTÁN ANDRÁS: Hollós Attila (1933–2023). – T. SOMOGYI MAGDA: Grétsy László (1932–2024). – ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES: Fülöp Lajos (1932–2024). – NAGY L. JÁNOS: Rozgonyiné Molnár Emma 90 éves	99
Nyelvtörténeti adatok. SURÁNYI ANNA: Missilisek Nádasdy Tamás és Kanizsai Orsolya levelezéséből	114
Számunk szerzői	127

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Kiss Jenő elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 4000 Ft, nyugdíjasoknak 2000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyesen, gyeden lévőknek 1000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzüsszegek (tagsági díj, kiadványok ára, céltámogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 324. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102–02102971 számú csekk számlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42.**

Félfogadási idő: kedd (a felolvasó ülések előtt): 14–16.30, csütörtök: 10–12 óráig. Telefon (félfogadási időben): 485-5200/5121 mellék. Ímél: tarsasag@mnyt.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

A Magyar Nyelv kiadója a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Felelős kiadó: Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke. A szerkesztőség címe: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, II. em. 241.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, ímélben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: 201-8891, ímél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató: Kiss Gabriella. Tördelte Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. **A folyóirat elektronikus változata olvasható a világhálón: a 2021/3. számig: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>, a 2021/4. számtól: <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Ímélcímünk: juhasz.dezso@btk.elte.hu.**

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: juhasz.dezso@btk.elte.hu. Web: <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

**Folyóiratunk állandó támogatója
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.**

**Folyóiratunknak ezt a számát
támogatta:**

ISSN 0025–0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588–1210 (online)